

Oponentský posudek diplomové práce

HOLÁ, Andrea. Písmo a jeho vývoj u předškolních dětí v pojetí E. Ferreiro. PedF UK: Katedra psychologie, 2010.

Práce je velmi pěkně napsána, v češtině a odborném jazyce, jež mají profesionální úroveň. Téma je zpracováno velmi samostatně, autorsky a v tématu, které je z empirického hlediska v Čechách téměř pionýrské (byť se k Ferreiro několikrát vyjádřila vedoucí práce dr. Viktorová).

Výzkum s dětmi z mateřské školy, navíc sledovanými po roce, tedy vlastně longitudinálně, byl veden pečlivě a se získáním si dětí.

Práci chápu stejně jako autorka jako spíše explorační, otvírající určitou oblast u nás. Současně ale výzkum vidím jen jako teorii Ferreiro *ilustrující*. Na nějaké potvrzení nebo vyvrácení byl počet dětí příliš malý. Současně se mimo Ferreiro zkoumají i některé odvozené parametry, např. od Pontecorvo a dalších autorů.

Text by vyšel lépe, kdyby byl uspořádán jinak. Mělo se začít kazuistikami, ty vykládat a přemýšlet, jakou teorií je vyložit. Pak na nerozhodnutou otázku třeba udělat ještě rychlý malý výzkum. Takto se mj. ztrácí čas a papír na teoretickou část, která nemá žádný význam, s kterou se už dál nepracuje: viz např. partie o Piagetovi a Vygotském, charakteristika předškolního věku. Věty zde znějí sice správně, ale neuvěřitelně prázdně. Čerpá se z kvalitativně různých zdrojů, od originálních prací Piageta až po kompilační učebnice vývojové psychologie.

Při výkladu kazuistik se autorka drží explanace, kterou by asi podala Ferreiro, ale jestli je to explanace správná, není jisté. Tak děti jsou hodnoceny tak, jak postoupily v univerzální a vždy jednoznačné normě zápisu, ale ony ve skutečnosti možná na začátku nechtějí nic univerzálního, co by vydrželo, napsat. ani o této možnosti nevědí: prostě komunikují, někdy téměř jako by na slovo tančily. Je vidět, že jim na začátku jde ne o zápis slyšeného, vysloveného, o tzv. signifikanty, ale ne o signifikáty, ne o přesné znění, ale o "pojem": pes, pejsek, náš Samík atd. Autorka si myslí, že když děti po sobě mají číst a dostávají se do úzkých, tak signifikant rozostřují, aby se z toho výmluvou dostaly, ale třeba tomu tak není a pracují od počátku s širokým pojmem. Pak by šlo říct, že dítě možná nemá normu ne proto, že neprošlo jejími všemi stádii, ale proto, že nemá funkci přesného zápisu signifikantů, psaní mu prostě slouží k jiné komunikaci, a proto nepostoupilo v analýze normy.

Diplomové práci přes tyto výhrady navrhuji hodnocení "výborně"

V Praze 4.9.2010

Doc. PhDr. Miloš Kučera, CSc.